

Seletuskiri

põllumajandusministri määruse “Salmonellooside tõrje eeskiri” eelnõu juurde

Sissejuhatus

Põllumajandusministri määruse “Salmonellooside tõrje eeskiri” eelnõu on koostatud loomatauditõrje seaduse § 29³ lõike 3 ja § 43 lõike 2 alusel.

Eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise büroo peaspetsialist Eva Peegel (625 6546; eva.peegel@agri.ee) koostöös Veterinaar- ja Toiduameti asjaomase valdkonna spetsialistidega. Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (625 6151; arvo-mart.elvisto@agri.ee) ja eelnõu toimetas keeleliselt õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523; laura.ojava@agri.ee).

Eelnõu sisu

Eelnõu jõustumisel tunnistatakse kehtetuks põllumajandusministri 29. märtsi 2007. a määrus nr 46 “Salmonellooside tõrje eeskiri”. Uue määrusega muutub sõnastus selgemaks ja tagatakse täpsem kooskõla Euroopa Liidu asjakohaste õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2160/2003 salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1–15) ning selle rakendusmäärustega. Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud kehtiva määruse rakendamisel esile kerkinud probleeme ning koostöös Veterinaar- ja Toiduametiga on otsitud neile paremaid lahendusi. Määruse üldiseks eesmärgiks ehk reguleerimisalaks on *Salmonella* perekonda kuuluva bakteri (edaspidi *Salmonella* spp.) põhjustatud salmonellooside, olulisemate põllumajandusloomadel ja – lindudel esinevate salmonellooside ja *Salmonella* spp. poolt inimestel põhjustatud zoonoosete haigustekitajate õigeaegne avastamine, asjakohaste tõrjeabinõude rakendamine, ning vastavalt tekkinud riskidele tootmis-, töötlemis- ja jaotustasandil, eelkõige esmatootmistasandil asjakohaste kitsenduste kohaldamine.

Sellest tulenevalt sätestatakse määruses tegutsemisjuhised põllumajandusloomade ja lindude salmonelloosi ning inimese terviseohutuse seisukohalt oluliste haigustekitajate ehk zoonoosete haigustekitajate ennetamiseks ja tõrjeks. Samuti taudikahtlaselt ja taudistunud loomalt pärinevate saaduste käitlemiseks.

Määrus on kohustuslik täitmiseks kõikidele loomapidajatele, loomsete saaduste käitlejatele, söodatootjatele ja -vahendajatele, nakkuse levialal viibivatele isikutele, järelevalveametnikele, volitatud veterinaararstidele, tegevusluba omavatele veterinaararstidele, veterinaarlaboratooriumitele ning teistele oma tööülesannete tõttu tauditõrjega seotud isikutele.

Eelnõu esimeses peatükis sätestatakse määruse üldsätted, kus on toodud reguleerimisala ning on loetletud inimese tervise seisukohalt kõige olulisemad ja enam inimestel esinevad ning haigestumist põhjustavad loomade ja lindude salmonelloosid ja zoonoossed haigustekitajad. Eelnõus on ära märgitud viis zoonooset haigustekitajat, mis on inimese tervise seisukohalt põhilised toidumürgituse põhjustajad. *Salmonella* spp. leidmisel tuleb kindlasti määrata selle serotüüp, et kindlaks teha, kas tegemist on spetsiifilise haigustekitajaga, mis põhjustab teatud loomaliigi looma haigestumist või

zoonoosse haigustekitajaga, mis põhjustab inimestel toidumürgitust. Salmonelloos on *Salmonella* perekonna bakteri tekitatud kodu- ja ulukloomade, samuti lindude nakkushaigus, mille ägeda kulu korral tekivad septitseemia nähud, pikaajalise kulu korral mao ja sooletrakti põletik, harvem liigese- ja kopsupõletik ning abort. Peamiseks nakkusallikaks on haiguseteketajaid eritavad haiguse läbipõdenud loomad ja haiguseteketajatega saastunud sööt. Loomadel olulisemateks salmonelloosi tekitajateks on näiteks:

1) sigadel *Salmonella typhimurium*, *Salmonella choleraesuis*, *Salmonella derby*, *Salmonella infantis* ja *Salmonella enteritidis*. *Salmonella choleraesuis* põhjustab hulgaliselt haiguse kliinilisi sümptomeid, teiste tekitajate puhul esineb sigadel kõhulahtisus või sümptomeid ei esine. Haigestuvad peamiselt põrsad esimese kolme elunädala jooksul või pärast võõrutust;

2) veistel *Salmonella dublin*, *Salmonella typhimurium* ja *Salmonella newport*. Tavaliselt haigestuvad 2-3 kuu vanused vasikad. Täiskasvanud veistel esineb haigus üksikujuhtudel. *Salmonella dublin* põhjustab vasikatel lisaks kõhulahtisusele ka hingamisorganite põletikke ja septitseemiast tingitud äkksurmasid. Lehmadel esinevad abordid ja suguorganite põletikud.

Lindude salmonellooside tekitajateks on:

1) *Salmonella enterica subsp. arizonae*. Esineb noorkalkunitel ning kulgeb suure suremuse, septitseemia, kõhulahtisuse ja närvinähtudega;

2) *Salmonella gallinarum*. Esineb kanadel ja kalkunitel ning põhjustab tüüfust (typhoidum). Tibudel kulgeb ägedalt, noor- ja vanematel lindudel krooniliselt, haigust iseloomustavad kõhulahtisus ja septitseemia. Linnud jäävad pikaks ajaks haigusekandjaks;

3) *Salmonella meleagridis*. Esineb 2–8 päeva vanustel kalkuni tibudel ning kulgeb suure suremuse, kõhulahtisuse ja artriidiga;

4) *Salmonella pullorum*. Esineb kana-, kalkuni-, pardi- ja hanetibudel ning põhjustab pulloroosi. Kulgeb noortel lindudel ägedalt ja suure suremusega ning vanematel lindudel krooniliselt ja subkliiniliselt;

5) *Salmonella typhimurium*. Esineb kõikide linnuliikide lindudel kahe nädala jooksul pärast koorumist ning kulgeb ägedalt;

6) *Salmonella enteritidis*. Esineb kõikide linnuliikide lindudel ja kulgeb subkliiniliselt või krooniliselt;

7) *Salmonella hadar* ja *Salmonella virchow*. Esineb vuttidel subkliiniliselt.

Inimesel põhjustab *Salmonella* spp. toidumürgitust, mida iseloomustab kõhulahtisus ja palavik. Inimene nakatub haiguseteketajaga saastunud loomse saaduse tarbimise korral.

Eelnõu teises peatükis sätestatakse tegutsemisjuhised salmonelloosi ja zoonootiliste haiguseteketajate ennetamiseks. Nõudeid uuringutele, proovivõtuplaanidele, võetavate proovide arvule, valimitele, proovivõtu meetoditele, analüüsimisele, proovide transpordile ja ettevalmistamisele, haiguseteketajate tuvastamisele ja serorüpitsemisele ning tüvede säilitamisele, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 2160/2003 ning selle rakendusmäärustest, eelnõus ei käsitleta, sest need on Euroopa Liidu liikmesriikides vahetult kohaldatavad.

Eelnõu kohaselt koostab ja rakendab Veterinaar- ja Toiduamet (edaspidi *Amet*) salmonelloosi ennetamiseks ja varajaseks avastamiseks kontrollprogrammi. *Amet*

rakendab kontrollprogrammis püstitatud eesmärkide täitmiseks salmonellooside ja zoonoosse haigusetekiitajate vähendamiseks vajalikke ennetus- ja tõrjemeetmeid. Amet koostab kontrollprogrammi vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele ning täiendab seda igaaastaselt või vajadusel tihemini. Kontrollprogrammi rakendamise käigus saadud uurimistulemused on aluseks salmonelloosi leviku ennetamiseks vajalike meetmete kasutuselevõtmiseks ja tõrjeprogrammi rakendamiseks. Amet sätestab kontrollprogrammis volitatud veterinaararstide ja järelevalveametnike võetavate ametlike proovide võtmiseks proovide arvud ja sageduse ning muud nõuded. Kuna erinevaid Euroopa Liidu õigusakte on palju ja vältimaks sellise olukorra teket, et loomapidaja või käitleja ei leia iseseisvalt üles kõiki asjakohaseid vahetult kohaldatavates Euroopa Liidu õigusaktides olevaid sätteid, kus neile on pandud kohustus proove võtta, koondabki Amet loomapidajate ja käitlejate abistamiseks kontrollprogrammi kokku erinevates Euroopa Liidu õigusaktides neile pandud proovivõtu kohustused. Amet võtab proove vastavalt koostatud kontrollprogrammile ja asjakohastest Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevatele nõuetele. Käitleja või loomapidaja täidab kontrollprogrammis proovivõtu kohustust, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 2160/2003 ja selle rakendusmäärustest. Seal on sätestatud miinimumnõuetena proovivõtu arvud, sagedus ja kohad, kus proov tuleb võtta, ning mida käitleja on kohustatud teatud sagedusega tegema. Selguse mõttes on käesolevas määruses siiski selgitatud, et käitleja proov on üks osa seirest, et vältida ekslikku arvamust, et see on üks osa enesekontrollist. Kontrollprogrammis ettenähtud proovid märgistatakse viisil, mis võimaldab proovi identifitseerida ja seostada kaaskirjas oleva teabega. Selguse mõttes koostab Amet asjakohased proovivõtu juhendid nii ametlike proovide võtmiseks kui ka käitleja proovide võtmiseks ning proovivõtukaaskirja vormi. Amet avaldab kontrollprogrammi proovivõtu juhendi ja kaaskirja vormi oma kodulehel.

Kontrollprogrammi raames võtab ametlikud proovid volitatud veterinaararst või järelevalveametnik ja neid uuritakse veterinaarkorralduse seaduse § 34¹ kohaselt volitatud laboratooriumis. *Salmonella* spp. leiu puhul määratakse selle serotüüp referentslaboratooriumis. Ametlike proovide võtmise, transportimise ja säilitamise kulud katab Amet. Ametlike proovide laboratorsete uuringute kulud kaetakse Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi eelarve kaudu.

Käitleja proovid võtab käitleja või loomapidaja, kes katab ka proovide laboratooriumisse saatmise ja laboratorsete uuringute kulud. Käitleja poolt kontrollprogrammi raames võetud proovid uuritakse kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud nõuetega samuti volitatud laboratooriumis. Kõik serotüübi ja fagotüübi määramisega seotud kulud ning isolaadi säilitamise kulud kaetakse Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi eelarvest, nagu tehakse ka kehtiva määruse kohaselt.

Amet vaatab kontrollprogrammi üle igal aastal ja vajadusel ajakohastab seda. Selline kord võimaldab Ametil otsustada võetavate ametlike proovide arvu vastavalt sellele, millised on eelmise aasta uuringute tulemused. Seega hinnates riske ja lähtudes tegelikust vajadusest on Ametil võimalik otsustada proovide võtmise arv järgmiseks perioodiks.

Sugukarju tuleb uurida lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2160/2003 nõuetele *Salmonella pullorum* ja *Salmonella gallinarum* esinemise suhtes seroloogiliselt. Positiivse uurimistulemuse saamisel võetakse täiendavad proovid linnukarjast ning proove uuritakse bakterioloogiliselt. Kohustus uurida sugulinde nende

haigusetekitajate suhtes tuleb nõukogu direktiivist 158/2009/EÜ, mis on harmoneeritud loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi veterinaarjärelevalve seadusega. Tegemist on haigusetekitajatega, mis põhjustavad nakatunud sugulindudel kroonilist haigestumist. Kuna aretus- ja sugulinnud asetsevad tõuaretuspüramiidi tipus, on pulloroos väga ohtlik krooniline haigus, mis põhjustab linnukarjades munatoodangu vähenemist, haudejaamade saastumist ja tibude suremist. *Salmonella pullorum* ja *Salmonella gallinarum* esinemisel toidumunades tuleb mune töödelda termiliselt nagu iga salmonellabakteri esinemisel loomsetes saadustes. Amet koostab lindude pulloroosi uurimiseks eraldi ametlike proovide võtmise juhendi.

Kehtiva määruse kohaselt on salmonellooside tõrje eeskirjas sätestatud käitlejale enesekontrolli kohustus ning enesekontrolli korras võetavad proovide arvud ja sagedused. Eelnõus seda enam ei sätestata. Käitleja peab toiduseaduse kohaselt tõestama, et tema ettevõttest väljunud toodang on ohutu, mistõttu ei ole vajalik selle ülekordamine käesolevas määruses. Toodete ohutuse tõestamiseks koostab käitleja enesekontrolliplaani ja võtab proove. Samuti on käitlejatele erinevate õigusaktide kohaselt juba pandud nõue kontrollida toodangu nõuetekohasust. Näiteks toiduohutuse tagamiseks on välja töötatud HACCP süsteem. HACCP süsteem selgitab toiduahelas esinevad spetsiifilised ohud ja toob välja konkreetseid kontrolli abinõud. Karjade uurimine enesekontrolliplaani raames suurendab käitleja vastutust ning annab võimaluse tõestada ohutu toidu tootmist. Kuigi eelnõuga käitlejale enesekontrolli kohustusi eraldi ei panda, peab vastavalt eeltoodule käitleja oma tegevuse ja toodangu nõuetele vastavust pidevalt kontrollima. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2160/2003 artikkel 7 lubab toidu- ja söödakäitlejatel kehtestada vabatahtlikke enesekontrolliprogramme, mis hõlmavad kõiki toiduahela etappe. Kui käitleja soovib, et need enesekontrolliprogrammid moodustaksid ühe osa kontrollprogrammist, tuleb need kooskõlastada ja kinnitada Ametis.

Eelnõu §-des 7–12 sätestatakse karjade uuringud, rümpade uurimine tapamajas, värske liha uurimine lihalõikusettevõttes ja sööda uurimine. Salmonellooside- ja zoonoosete haigusetekitajate esinemise tuvastamiseks võetakse uuritavatelt karjadelt ametlikud proovid. Uuritavatelt karjadelt võetavate proovide arvu ja sageduse määrab Amet. *Salmonella* spp. esinemise tuvastamiseks uuritakse tapamajas kodulinnu, vuti veise ja sea rümpasid. *Salmonella* spp. esinemise tuvastamiseks uuritakse lihalõikusettevõttes liha lõikamisel saadud liha. Käitleja proovid võtab käitleja tapamajas ja lihalõikusettevõttes enesekontrolli korras komisjoni määruse (EÜ) nr 2073/2005 kohaselt. Kuna ka need nõuded on vahetult kohaldatavad, siis neid eelnõus üle ei korrata.

Eelnõu kolmas peatükk koosneb kolmest jaost ja seal sätestatakse salmonellooside tõrje nõuded. Kolmanda peatüki esimeses jaos sätestatakse tegutsemisjuhised salmonelloosi kahtluse korral ja sellest teavitamine. Teises jaos sätestatakse proovide võtmine salmonelloosi diagnoosimiseks lammastel, hobustel, veise- ja seakarjas ning linnukarjas ja haudejaamas, proovide uurimine laboratooriumis ja ametliku diagnoosi panemine. Kolmandas jaos sätestatakse tõrjemeetmed.

Salmonelloosi kahtlus püstitatakse, kui ühel või mitmel loomal esineb salmonelloosile omaseid kliinilisi tunnuseid, lahanguul leitakse organitest patoloogilisi muutusi, mis viitavad salmonelloosile või kui sugulindude vereproovide uurimisel saadakse vere aglutinatsioonireaktsiooni testiga *Salmonella* spp. määramisel positiivne tulemus.

Salmonelloosi kahtlusest või diagnoosimisest karjas ja zoonoosse haigusetekitaja isoleerimisest karjas tuleb viivitamata teavitada Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust, kuna see loomataud kuulub teatamiskohustuslike loomataudide hulka. Teatamiskohustusliku loomataudi kahtlusest või diagnoosimisest peavad järelevalveametnik, veterinaararst, volitatud veterinaararst ning laboratooriumid viivitamata teavitama Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust.

Salmonelloosi diagnoosib veterinaararst epidemioloogilise olukorra, kliiniliste tunnuste, lahanguleiu või laboratoorse uuringu tulemuse põhjal. Diagnoosimiseks võetakse täiendavaid proove kui kontrollikava või mõne muu uuringu tulemusel on avastatud salmonelloos või zoonoosne haigusetekitaja.

Kui tapamajas on loomade lümfisõlmedest avastatud *Salmonella* spp. tuleb selgitada välja positiivse proovi andnud looma päritolukarja tervise staatus ja selleks võetakse eelnõu kohaselt proove positiivse proovi andnud looma päritolukarjast. Tapamajas on mitmed aastad uuritud tapetud loomade lümfisõlmi *Salmonella* spp. suhtes ja on isoleeritud erinevaid serotüüpe. Kogutud andmete järgi saab öelda, et lümfisõlmedes *Salmonella* spp. esinemine on küllalt suur. Tapaloomade lümfisõlmed on kahjustunud kui tegemist on kas läbipõetud kroonilise haiguse juhtumiga või tapmise ajal haige loomaga. Toetudes nendele andmetele on eelnõus suuremat tähelepanu pööratud karjade episotoloogilise olukorra välja selgitamisele ja karjast täiendavate proovide võtmisele. Tapamajas lümfisõlmedest *Salmonella* spp. leidmisel karjale kitsendusi ei kohaldata.

Karjade uurimine ja andmete analüüs aitab välja selgitada riskikohad, mille kaudu salmonelloos levib. Tähtis on teada, mis vanuses loomad rohkem haigestuvad, kuidas uusi loomi tavaliselt karja tuuakse, kas tegemist on väheste bioohutusmeetmete rakendamisega farmis või kontrollimata sööda kasutamisega. Karju uuritakse tõrjeprogrammi raames ja ametlikud proovid võtab karjast Amet. Selline päritolukarjade uurimine ja kitsaskohtade välja selgitamine suurendab ka käitleja vastutust loomade kasvatamisel ning aitab tagada ohutu toidu tootmist.

Kolmanda peatüki kolmandas jaos sätestatakse üldised ja täiendavad tõrjemeetmed karjadele ning ettevõtetele. Amet kehtestab kitsendused looma- ja linnukasvatustevõttele ning haudejaamale, kus on kinnitatud salmonelloosi- või zoonoosse haigusetekitaja esinemine, samuti sööta käitlevale ettevõttele kui *Salmonella* spp. on leitud söödast. Salmonella-positiivses veise-, sea- ja linnukarjas piiratakse loomade liikumist (loomi võib karjast välja viia üksnes tapmiseks), viiakse läbi epidemioloogiline uurimine ja vajadusel võtab Amet proove. Samuti on eelnõus üles loetletud abinõud, mida loomapidaja peab rakendama salmonella-positiivses looma- ja linnukarjas.

Loomapidaja peab läbi viima desinfektsiooni, deratisatsiooni ja uluklindude tõrje ning võtma kasutusele meetmed, et välistada koera ja kassi pääs loomapidamisruumi. Loomapidaja peab arvestust *Salmonella* spp. uuringute kohta farmis ning loomade liikumise, inventari puhastamise ja desinfitseerimise kohta. Loomapidaja peab arvestust saastunud sõnnikukäitlemise- ja veovahendite puhastamise ja desinfitseerimise kohta, samuti tapmisele saadetud, hukatud ja hukkunud loomade arvu ning loomsete kõrvalsaaduste edasise käitlemise ja kõrvaldamise kohta.

Salmonella-positiivse karja loom tapetakse teistest loomadest eraldi päeval või tööpäeva lõpus viimasena kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktidega. Liha tunnistatakse veterinaarkontrolli tulemusena tingimisi toidukõlblikuks, ladustatakse eraldi ja saadetakse kuumtöötlemisele.

Kui salmonella- positiivse karja lindude tapmise ning liha edaspidise termilise töötlemise võimalused puuduvad, tuleb linnud hukata ning hukatud linnud kahjutustada ja kõrvaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt. Salmonella-positiivsele linnukarjale sätestatakse üldised kitsendused ning eraldi paragrahvides veel täiendavad spetsiifilised kitsendused ja abinõud tootmis-, aretus- ja sugukarjale. Salmonella-positiivses lindude tootmiskarjas linde ei ravita.

Karjale, kust on leitud *Salmonella* spp., mille serotüüp ei kuulu määruse §-s 2 nimetatud salmonelloosete haigusetkitajate ega zoonoosete haigusetkitajate hulka, rakendatakse tugevdatud bioohutusnõudeid ning sellisele karjale kitsendusi ei kehtestata. Amet lõpetab kitsendused kui pärast desinfitseerimist võetud proovide tulemus on negatiivne. Juhul, kui proovid ei ole negatiivse tulemusega, kitsendusi ei lõpetata ning loomapidaja kordab puhastamist ja desinfitseerimist. Seejärel Amet, kui taudistunud karja üle järelevalvet tegev asutus, võtab kordusproovid. Puhastamine ja proovide võtmine jätkub kuni negatiivsete tulemuste saamiseni. See kehtib ka söödakäitleja ettevõttele. Kordusproovide võtmise ja uuringute kulud tasub vastavalt kas loomapidaja või käitleja. Kitsenduste lõpetamisest teavitab Amet loomapidajat ja käitlejat kirjalikult.

Eelnõu neljandas peatükis on rakendussäte. Põllumajandusministri 29. märtsi 2007. a määrus nr 46 “Salmonellooside tõrje eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2160/2003, salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12/12/2003, lk 1–15), ning Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1177/2006, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2160/2003 seoses konkreetsete tõrjemeetodite kasutamise nõuetega riiklike salmonelloositõrje programmide raames (ELT L 212, 2/08/2006, lk 3–5), nõuetega ning Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 2073/2005, toiduainete mikrobioloogiliste kriteeriumite kohta.

Määruse mõjud

Määruse rakendamine aitab paremini ennetada salmonelloosi ja zoonoosse haigusetkitaja levikut esmatootmistasandil ja söödatootmise ahelas ning sätestab piisavad kitsendused, et tagada terves tootmisahelas toiduohutus. Samuti sätestatakse selgemalt, mis proovid võtab Amet ja mis proovide võtmine on loomapidaja ülesanne. Määruse rakendamine tagab parema valmisoleku tõkestada operatiivselt salmonelloosi ja inimese terviseohutuse seisukohalt oluliste zoonoosete haigusetkitajate levikut Eestis. Määruse muutmisega ei kaasne olulisi muudatusi määruse rakendamisel.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse rakendamine toob kaasa pädeva asutuse eelarves kulutuste ümberjagamist, kuid ei too kaasa kulude suurenemist riigieelarvest.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on saadetud arvamuse esitamiseks Veterinaar- ja Toiduametile. Ettepanekud on Veterinaar- ja Toiduametiga läbi arutatud ja eelnõus on tehtud vajalikud muudatused. Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile ja Eesti Linnukasvatajate Seltsile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.